

**DOKUMENTACJA HISTORYCZNO - ODTWORZENIOWA
CMENTARZA WOJSKOWEGO NR 96
Z OKRESU I WOJNY ŚWIATOWEJ
CZĘŚĆ I – OGRODZENIE**

Lokalizacja: GMINA GORLICE / OBRĘB STRÓŻÓWKA / DZIAŁKA NR 50

Inwestor: Gmina Gorlice ul. 11 Listopada 2, 38-300 Gorlice

Autor archiwalnej dokumentacji: **Hans Mayr**

Data opracowania: listopad 2021 r. – luty 2022 r.

Opracowujący:

Tomasz Pruchnicki

1. upr. budowlane nr UAN-7342-40/91 w zakresie konstrukcyjno-budowlanym
2. Zaświadczenie PSOZ nr 5340/37/94
3. MOIIB nr MAP/BO/6197/02

Spis treści:

- I. Wprowadzenie
- II. Podstawa opracowania
- III. Opis stanu istniejącego
- IV. Historia obiektu
- V. Dane archiwalne i źródło pozyskania
- VI. Założenia wyjściowe do robót odtworzeniowych obiektu i jego poszczególnych elementów
 - a) Mur ogrodzeniowy
 - b) Krzyż centralny
- VII. Wnioski końcowe:
- VIII. Zastrzeżenia:

I. Wprowadzenie

Remont cmentarza planowany jest w ramach zadania pod nazwą: REMONT CMENARZA WOJENNEGO NR 96 W STRÓŻÓWCE W RAMACH ZADANIA:

„KONSERWACJA I UTRZYMANIE WŁAŚCIWEGO STANU ZACHOWANIA CMENARZA WOJENNEGO Z I WOJNY ŚWIATOWEJ NR 96 W STRÓŻÓWCE”

Zakres inwestycji obejmuje odtworzenie, przywrócenie historycznego (pierwotnego) wyglądu muru cmentarnego z I wojny światowej. Prace polegać będą na rozebraniu istniejącego muru (niezgodnego z projektem archiwalnym), który uległ znacznemu zniszczeniu oraz jego ponownej odbudowie wg. dokumentacji historycznej.

- Rozebranie muru cmentarnego,
- Usunięcie kolidujących z murem ogrodzeniowym korzeni drzew,
- Wykonanie nowych fundamentów pod mur oraz słupki,
- Zbrojenie i betonowanie fundamentów muru ogrodzeniowego,
- Odbudowanie muru cmentarnego zgodnie z archiwalną dokumentacją,
- Montaż drewnianych wypełnień muru w części frontowej cmentarza.
- Wyrównanie przyległego terenu cmentarza z historycznym odtworzeniem wododziału i odwodnienia

Cmentarz w obecnej formie nie może dalej istnieć, gdyż w żadnym fragmencie nie przypomina wybudowanego w roku 1916.

Obiekt wpisany do rejestru zabytków prowadzonego przez Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Krakowie pod pozycją - Ks. A-684 dec. z dnia 15.11.1992 r.

II. Podstawa opracowania

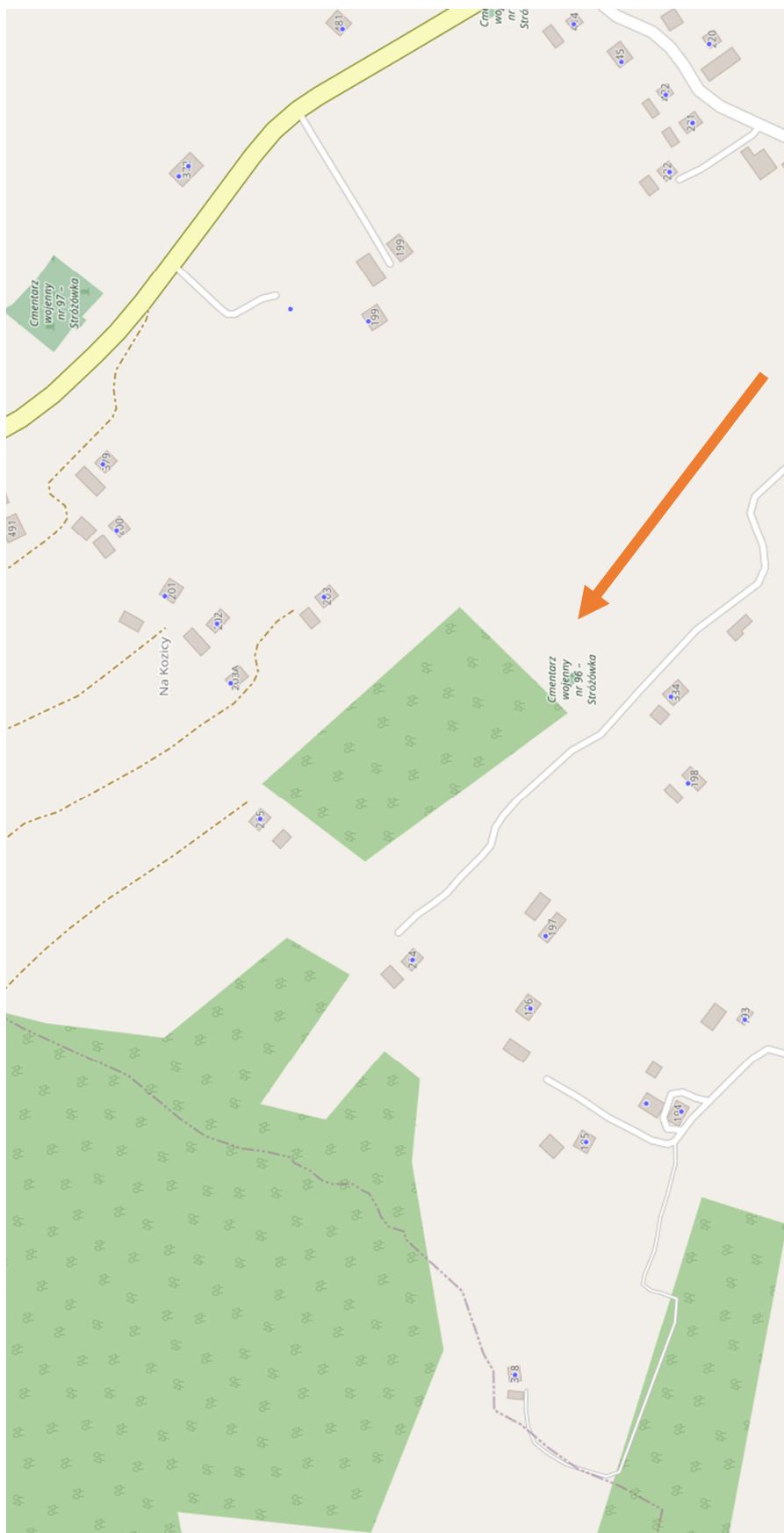
- Pozwolenie MWKZ nr 124/2016 z dnia 11.04.2016 r. znak OZNS.5142.112.2016.WK1.
- Decyzja MWKZ nr 13/2019 z dnia 28.01.2019 r. znak OZNS.5142.112/2016 WK.AZD2 o zmianie pozwolenia.
- Pkt. 1 Programu prac konserwatorskich autorstwa Marka Sawickiego z daty opracowania – marzec 2016 r.
- Zlecenie: „F- PROJEKT” mgr inż. Marek Fijałkowski ul. Słowacka 31, 33-300 Nowy Sącz

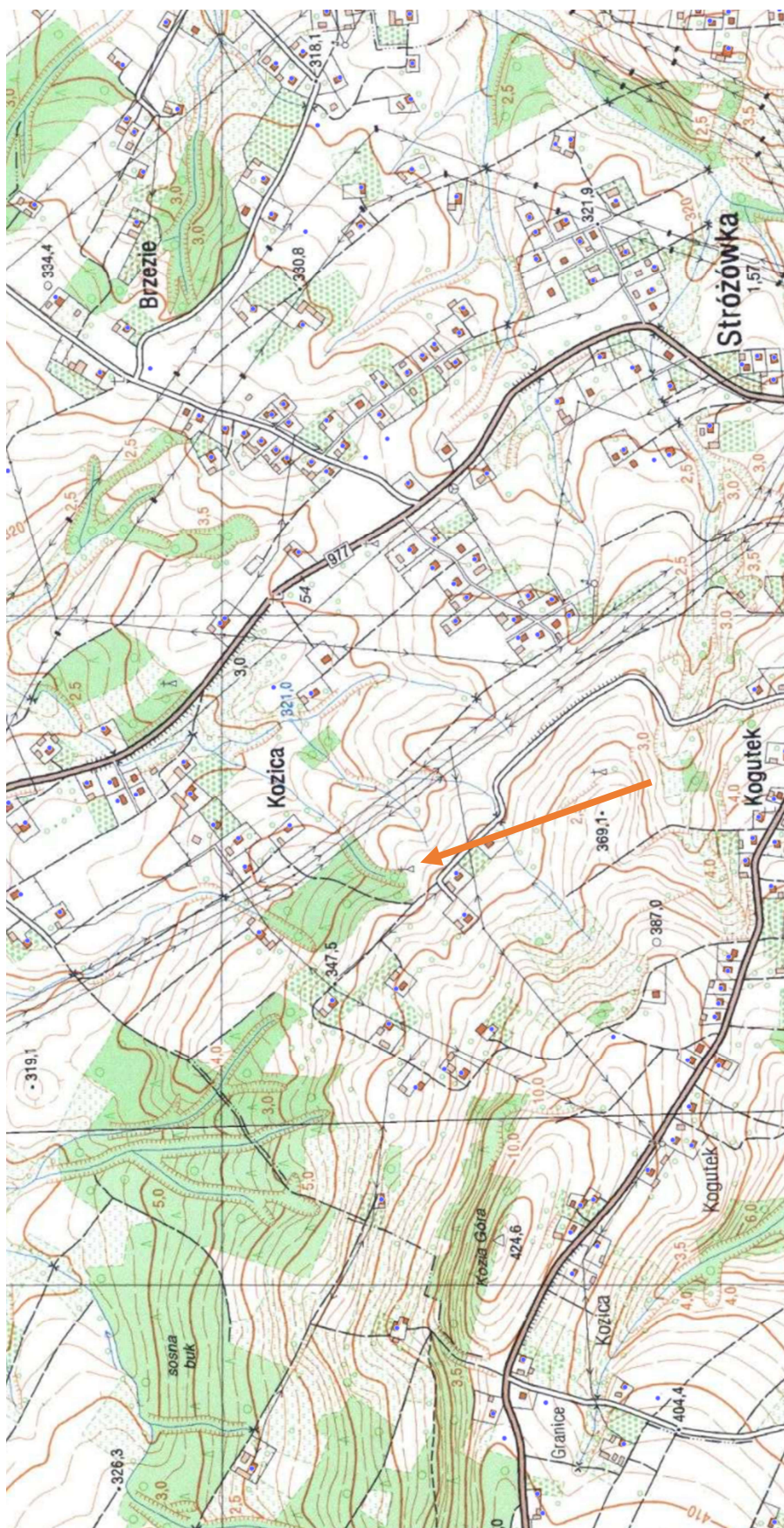
Literatura:

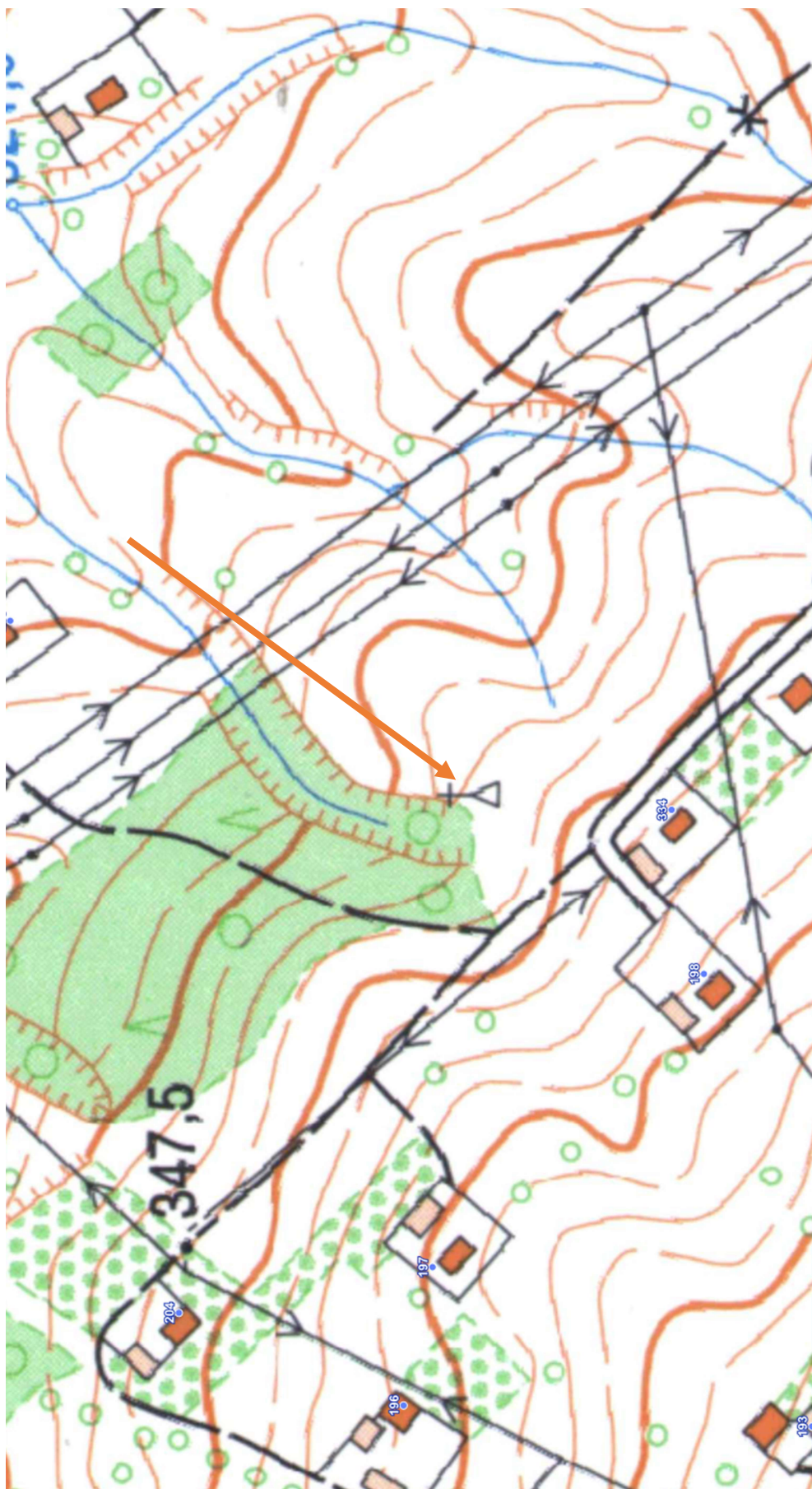
1. Zachodniogalicyskie Groby Bohaterów Z Lat Wojny Światowej 1914-1915. Wydawca: Muzeum Okręgowe w Tarnowie.
2. Cmentarze I Wojny Światowej w Galicji Zachodniej. Oktawian Duda
3. Spotkania Z Zabytkami. Listopad 2007. Cmentarze Hansa Mayra w Stróżówce. Andrzej Osiński
4. Polegli W Galicji Zachodniej 1914-1915 (1918). Jerzy J. P. Drogomir Tom I
5. Znaki Pamięci. Materiały z konferencji Gorlice 27.10.2007 r.
Stowarzyszenie Aktywnej Ochrony Cmentarzy z I Wojny Światowej w Galicji CRUX GALICIAE
6. Cmentarze wojskowe z okresu I wojny Światowej w rejonie Beskidu Niskiego i Pogórza. Roman Frodyma. Warszawa 1985
7. Cmentarze Wojenne z I Wojny Światowej. Gawęda przewodnicka. Część druga. Okręg III -Gorlice, Okręg IV –Łużna, Okręg V – Pilzno. Krosno 2019.
8. Cmentarze z I Wojny Światowej w Beskidzie Niskim. Andrzej Piecuch.
9. Otwórzcie bramy pamięci. Cmentarze wojenne z lat 1915-1918 w Małopolsce. Agnieszka Patrige.
10. Archiwum autora opracowania.

III. Opis stanu istniejącego

Lokalizacja.

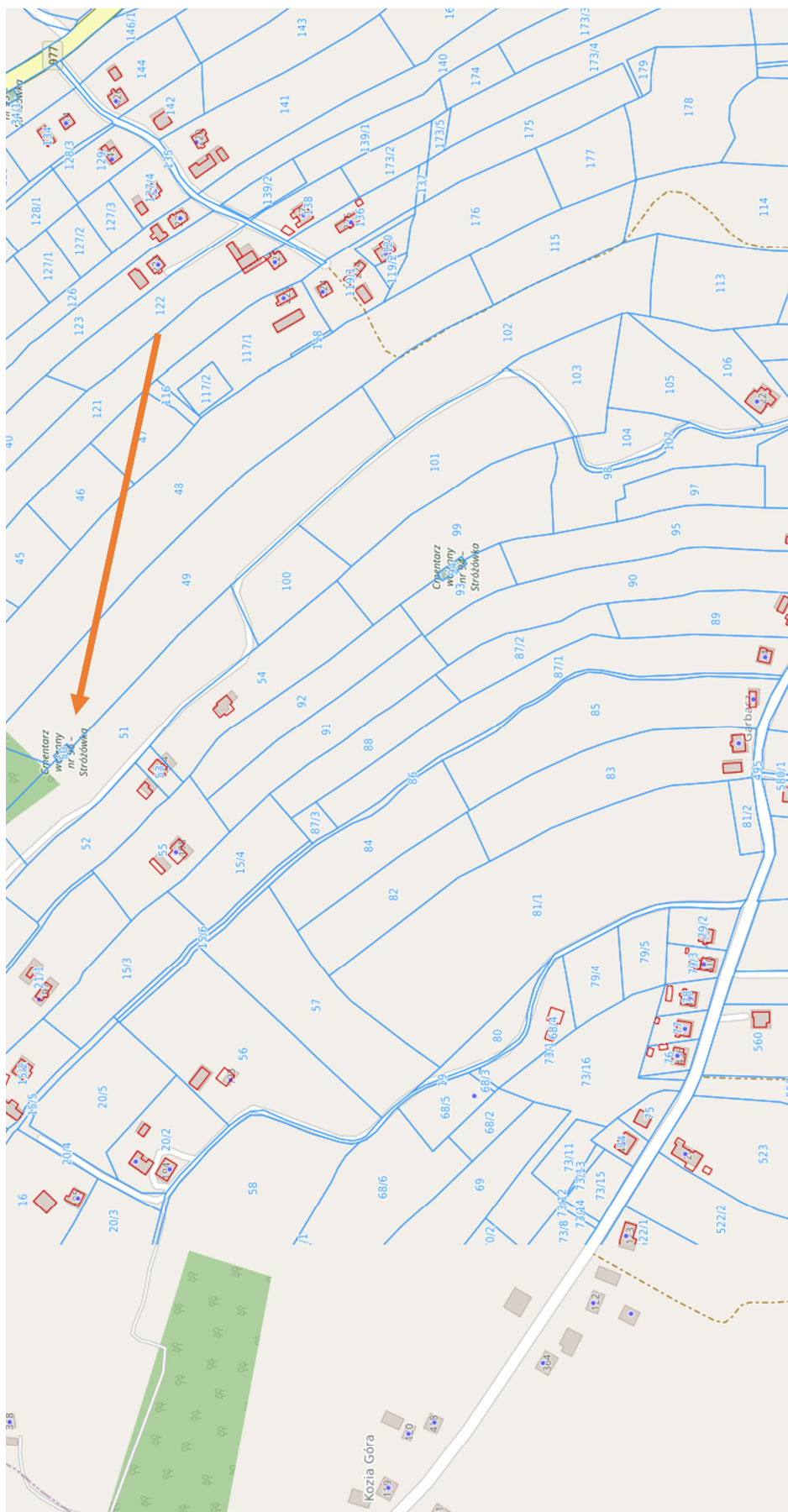

DOKUMENTACJA HISTORYCZNO - ODTWORZENIOWA CMENTARZA WOJSKOWEGO NR 96
Z OKRESU I WOJNY ŚWIATOWEJ CZĘŚĆ I – OGRODZENIE

DOKUMENTACJA HISTORYCZNO - ODTWORZENIOWA CMENTARZA WOJSKOWEGO NR 96
Z OKRESU I WOJNY ŚWIATOWEJ CZĘŚĆ I – OGRODZENIE

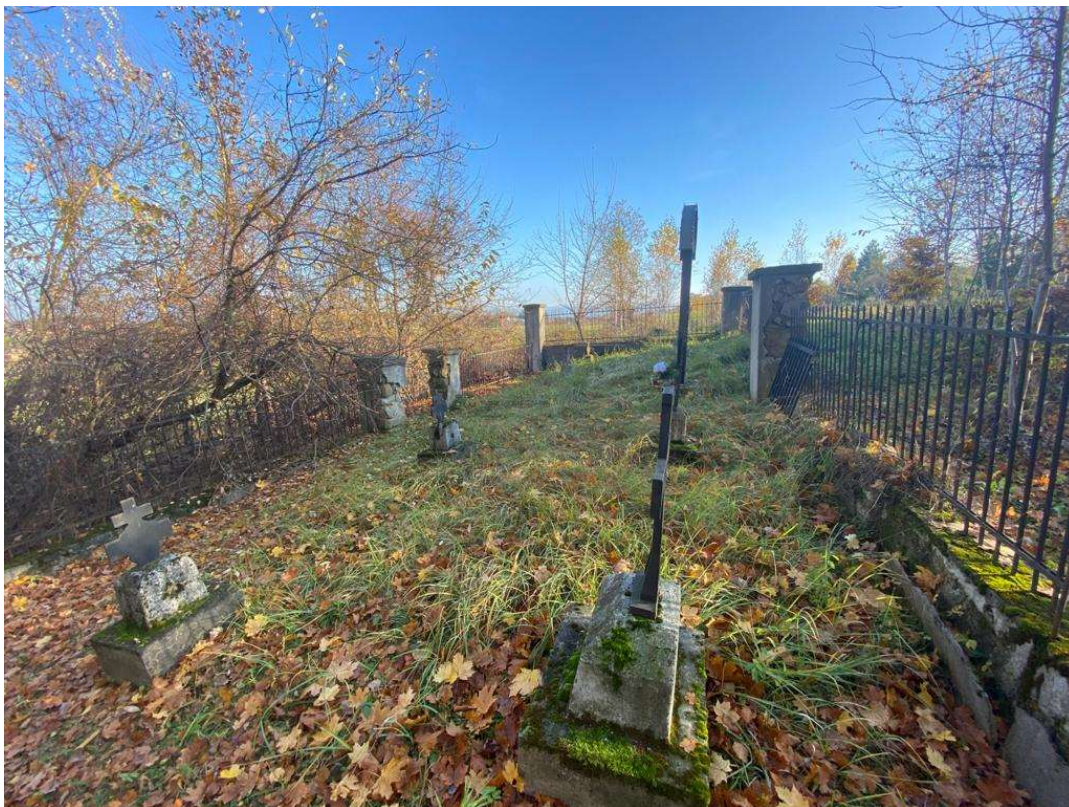

Fot. nr 1. Widok od strony stoku.

Fot. nr 2. Widok z boku.

Fot. nr 3. Widok istniejącego wnętrza.

Fot. nr 4. Widok istniejącego wnętrza.

Istniejący obiekt został gruntownie przebudowany bez zgodności z archiwalnym projektem. Pierwotne kamiennie-drewniane ogrodzenie prawdopodobnie zdestruktowane zostało rozebrane i dowolna twórczość konserwatorska stworzyła obiekt bez zachowania podstawowych wymiarów i budulca. Nie ustalono co stało się z kamieniem pochodzącym z rozbiórki ogrodzenia. Zatracono ukształtowanie przyległego terenu. Wnętrze zostało przeformowane bez zachowania obrysu mogił. Samosiejki od strony wejścia na cmentarz (niegdyś reprezentacyjnego) uniemożliwiają jego zwiedzanie. Kamienne ławki również zostały ustawione inaczej niż pierwotnie. Obrys ogrodzenia został zniweczony i zamiast prostokąta przy odtwarzaniu, jego rzut ma kształt trapezu. W ten sposób powiększono powierzchnię cmentarza. Pierwotnie posadzone dwa drzewa zacieniające ławki zostały wykarczowane. Dojazd do obiektu stanowi droga gruntowa od asfaltowej drogi gminnej prowadzącej w kierunku wzniesienia pod nazwą „Kozica”. Część drogi przed samym cmentarzem jest gruntowa i prawdopodobnie stanowi własność prywatną. Do zadania własnego Gminy Gorlice należało będzie uzgodnienie możliwości dojazdu dla wykonawcy robót na czas remontu cmentarza.

IV. Historia obiektu

Hans Mayr, Austriak, porucznik pospolitego ruszenia, architekt i inżynier budowlany. Wykształcony w Wiedniu. Kierownik artystyczny i przez cały okres działalności Oddziału Grobów Wojennych główny projektant cmentarzy Okręgu III — „Gorlice”.

Cmentarz nr 96 w Stróżówce wybudowano w roku 1916 na podstawie dokumentacji ze stycznia tego roku. Na cmentarzu pochowano poległych żołnierzy od 9 marca do 21 marca 1915 r. Ich zwłoki z różnych części pola bitwy (terenu pod nazwą Kozica) zostały ekshumowane i pochowane w numerowanych mogiłach.

W różnych opracowaniach można spotkać informację, że cmentarz nr 96 położony jest w przysiółku Garbacz – co jest nieścisłością. Cmentarz położony jest w rejonie góry pod nazwą Kozica. Rejon Garbacza znajduje się po drugiej stronie drogi wojewódzkiej z cmentarzem nr 97.

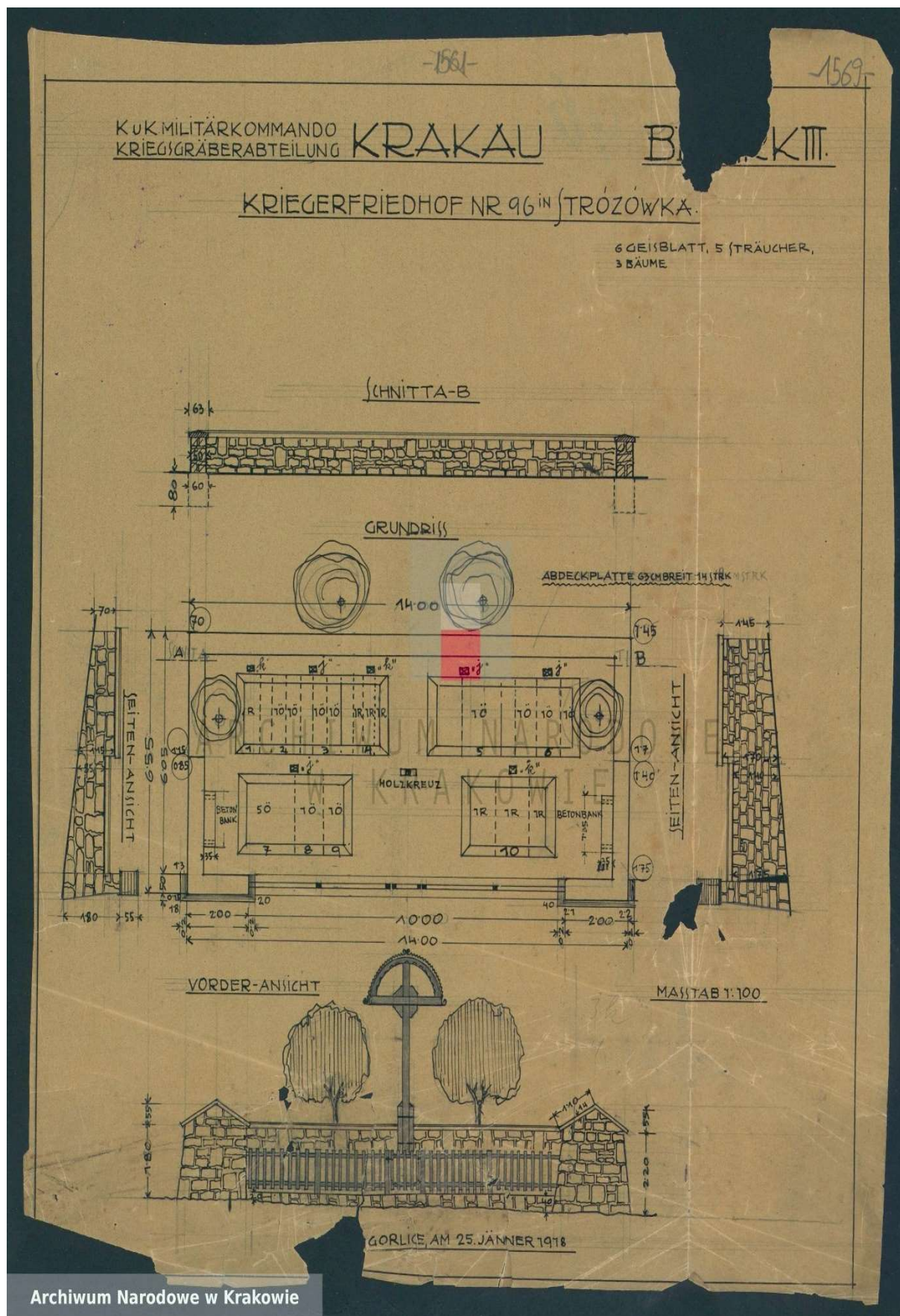
Na przełomie lat 1975-1984 istniała akcja pamięci żołnierzy, którzy zginęli na naszej ziemi. Wówczas Gminne i Miejskie Rady Narodowe podejmowały wraz ze

szkołami akcje sprzątania cmentarzy z okresu I wojny światowej, aby potem zezwalać na różne formy napraw i szeroko rozumianej konserwacji cmentarzy (w formie „pospolitego ruszenia”). Oczywiście nie mogło być mowy o profesjonalnej konserwacji z uwagi na braki kadrowe oraz fachowe opracowania. PPKZ-ty nie opracowywały takich dokumentacji (poza bardzo nielicznymi przypadkami). Następny okres zainteresowania się cmentarzami wojskowymi z okresu I wojny światowej nastąpił po 1990 roku i zmianach prawnych dotyczących ochrony zabytków. Prawdopodobnie z tego okresu (lub z okresu 1999/2000) pochodzi przebudowa przedmiotowego cmentarza. Świadczy o tym użyty materiał i „koncepcja” przebudowy. Niestety, takie działania doprowadziły do istniejącego stanu, który w żaden sposób nie może być zaakceptowany. Stąd konieczność przywrócenia pierwotnego wyglądu cmentarza nr 96 w Stróżówce.

V. Dane archiwalne i źródło pozyskania

1. Podstawowym źródłem wiedzy są archiwalia znajdujące się w Archiwum Narodowe w Krakowie. W dalszej części opracowania materiały archiwalne pochodzą z tego źródła.
2. Narodowe Archiwum Cyfrowe.
3. Literatura wykazana w pkt. II jak wyżej
4. Informacje ustne uzyskane przez autora opracowania w latach 60-tych XX wieku od osób starszych będących świadkami budowy lub świadczących usługi transportowe zaprzęgiem konnym przy transporcie materiałów budowlanych na miejsce ich wbudowania przy budowie cmentarzy wojskowych.
5. Informacje ustne uzyskane od członków rodziny autora opracowania świadczących różne usługi przy budowie cmentarzy wojskowych z okresu I wojny światowej.

Materiały uzyskane z AN w Krakowie:

-1563- -1571-
Urząd Opieki nad grobami Wojskowymi
Okręgu Generalnego Krakowskiego
ul. św. Marka 35.

Powiat

Sorlice.

Gmina

Stróżówka.

L.

Cmentarz Nr. 96.

Bliższe oznaczenie cmentarza

wojenny.

Ilość pochowanych

Obszar cmentarza

ARCHIWUM NARODOWE
Polozenie cmentarza
W KRAKOWIE

Szkic lub Oleata (Mapa 1:75.000).

Z. 19.

Archiwum Narodowe w Krakowie

**STOWARZYSZENIE NAJLEPSZYCH
OPRACOWAŃ I AD CROWD WOJENNYCH**
Okręgu Generalnego Krakowskiego
UL. SW. MARII 35.

~~1791~~

1579-

Social Service.

Nº 96. Puente de Wiermy

Strozowa.

1	2	3	4
10	11	12	13
14	15	16	17
18	19	20	21
22	23	24	25
26	27	28	29
30	31	32	33
34	35	36	37
38	39	40	41
42	43	44	45
46	47	48	49
50	51	52	53
54	55	56	57
58	59	60	61
62	63	64	65
66	67	68	69
70	71	72	73
74	75	76	77
78	79	80	81
82	83	84	85
86	87	88	89
90	91	92	93
94	95	96	97
98	99	100	101
102	103	104	105
106	107	108	109
110	111	112	113
114	115	116	117
118	119	120	121
122	123	124	125
126	127	128	129
130	131	132	133
134	135	136	137
138	139	140	141
142	143	144	145
146	147	148	149
150	151	152	153
154	155	156	157
158	159	160	161
162	163	164	165
166	167	168	169
170	171	172	173
174	175	176	177
178	179	180	181
182	183	184	185
186	187	188	189
190	191	192	193
194	195	196	197
198	199	200	201
202	203	204	205
206	207	208	209
210	211	212	213
214	215	216	217
218	219	220	221
222	223	224	225
226	227	228	229
230	231	232	233
234	235	236	237
238	239	240	241
242	243	244	245
246	247	248	249
250	251	252	253
254	255	256	257
258	259	260	261
262	263	264	265
266	267	268	269
270	271	272	273
274	275	276	277
278	279	280	281
282	283	284	285
286	287	288	289
290	291	292	293
294	295	296	297
298	299	300	301
302	303	304	305
306	307	308	309
310	311	312	313
314	315	316	317
318	319	320	321
322	323	324	325
326	327	328	329
330	331	332	333
334	335	336	337
338	339	340	341
342	343	344	345
346	347	348	349
350	351	352	353
354	355	356	357
358	359	360	361
362	363	364	365
366	367	368	369
370	371	372	373
374	375	376	377
378	379	380	381
382	383	384	385
386	387	388	389
390	391	392	393
394	395	396	397
398	399	400	401
402	403	404	405
406	407	408	409
410	411	412	413
414	415	416	417
418	419	420	421
422	423	424	425
426	427	428	429
430	431	432	433
434	435	436	437
438	439	440	441
442	443	444	445
446	447	448	449
450	451	452	453
454	455	456	457
458	459	460	461
462	463	464	465
466	467	468	469
470	471	472	473
474	475	476	477
478	479	480	481
482	483	484	485
486	487	488	489
490	491	492	493
494	495	496	497
498	499	500	501
502	503	504	505
506	507	508	509
510	511	512	513
514	515	516	517
518	519	520	521
522	523	524	525
526	527	528	529
530	531	532	533
534	535	536	537
538	539	540	541
542	543	544	545
546	547	548	549
550	551	552	553
554	555	556	557
558	559	560	561
562	563	564	565
566	567	568	569
570	571	572	573
574	575	576	577
578	579	580	581
582	583	584	585
586	587	588	589
590	591	592	593
594	595	596	597
598	599	600	601
602	603	604	605
606	607	608	609
610	611	612	613
614	615	616	617
618	619	620	621
622	623	624	625
626	627	628	629
630	631	632	633
634	635	636	637
638	639	640	641
642	643	644	645
646	647	648	649
650	651	652	653
654	655	656	657
658	659	660	661
662	663	664	665
666	667	668	669
670	671	672	673
674	675	676	677
678	679	680	681
682	683	684	685
686	687	688	689
690	691	692	693
694	695	696	697
698	699	700	701
702	703	704	705
706	707	708	709
710	711	712	713
714	715	716	717
718	719	720	721
722	723	724	725
726	727	728	729
730	731	732	733
734	735	736	737
738	739	740	741
742	743	744	745
746	747	748	749
750	751	752	753
754	755	756	757
758	759	760	761
762	763	764	765
766	767	768	769
770	771	772	773
774	775	776	777
778	779	780	781
782	783	784	785
786	787	788	789
790	791	792	793
794	795	796	797
798	799	800	801
802	803	804	805
806	807	808	809
810	811	812	813
814	815	816	817
818	819	820	821
822	823	824	825
826	827	828	829
830	831	832	833
834	835	836	837
838	839	840	841
842	843	844	845
846	847	848	849
850	851	852	853
854	855	856	857
858	859	860	861
862	863	864	865
866	867	868	869
870	871	872	873
874	875	876	877
878	879	880	881
882	883	884	885
886	887	888	889
890	891	892	893
894	895	896	897
898	899	900	901
902	903	904	905
906	907	908	909
910	911	912	913
914	915	916	917
918	919	920	921
922	923	924	925
926	927	928	929
930	931	932	933
934	935	936	937
938	939	940	941
942	943	944	945
946	947	948	949
950	951	952	953
954	955	956	957
958	959	960	961
962	963	964	965
966	967	968	969
970	971	972	973
974	975	976	977
978	979	980	981
982	983	984	985
986	987	988	989
990	991	992	993
994	995	996	997
998	999	1000	1001

Podiatrist: 100

Uni. Travem.

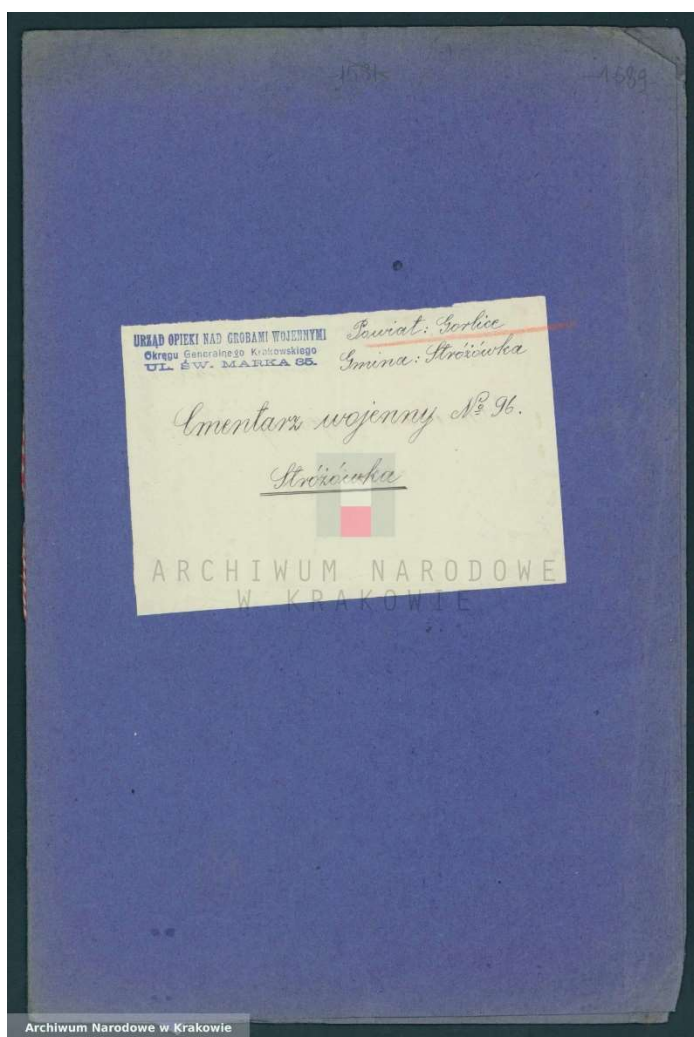
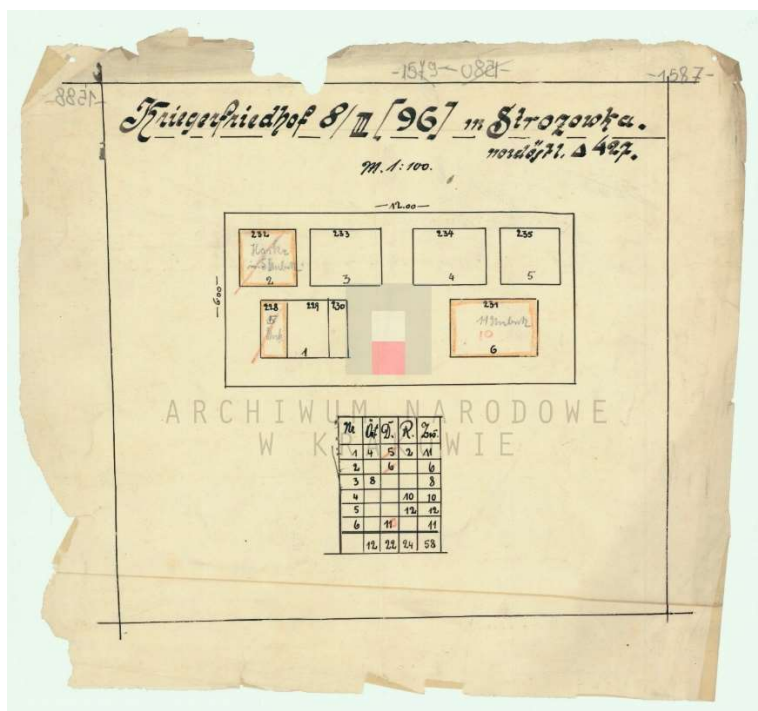

Archiwum Narodowe w Krakowie

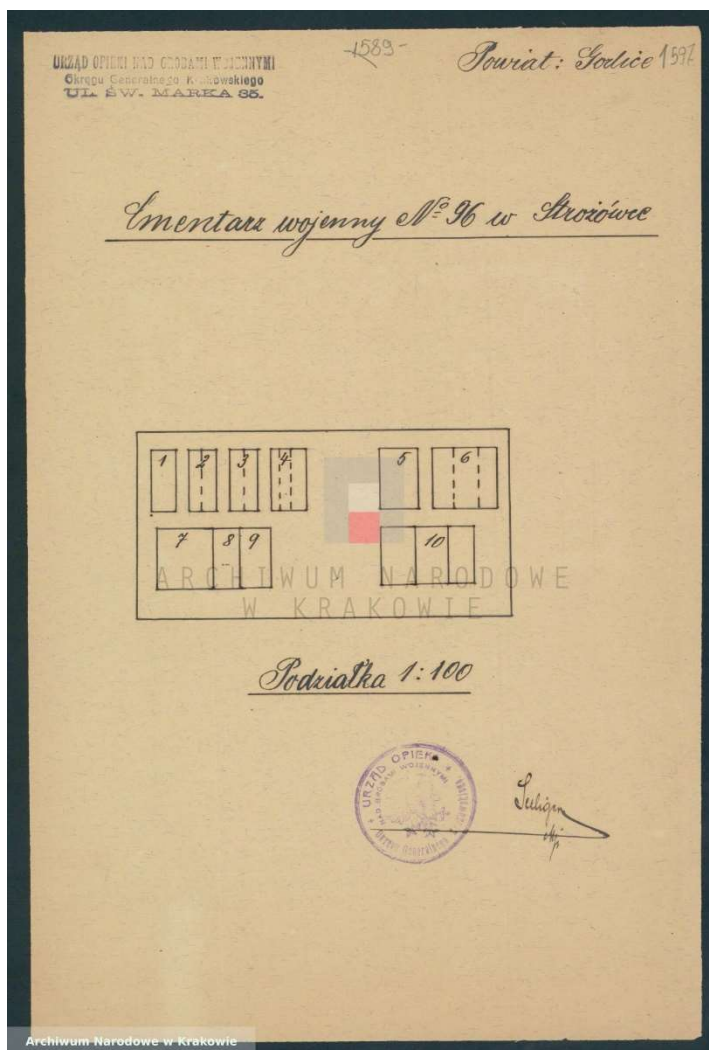
1575-
1583-
10021096

Kriegerspriesterhof Nr 96 Grodnowka

12	228	232	234	235	236	237	238	239	240	241	242	243	244	245	246	247	248	249	250	251	252	253	254	255	256	257	258	259	260	261	262	263	264	265	266	267	268	269	270	271	272	273	274	275	276	277	278	279	280	281	282	283	284	285	286	287	288	289	290	291	292	293	294	295	296	297	298	299	300	301	302	303	304	305	306	307	308	309	310	311	312	313	314	315	316	317	318	319	320	321	322	323	324	325	326	327	328	329	330	331	332	333	334	335	336	337	338	339	340	341	342	343	344	345	346	347	348	349	350	351	352	353	354	355	356	357	358	359	360	361	362	363	364	365	366	367	368	369	370	371	372	373	374	375	376	377	378	379	380	381	382	383	384	385	386	387	388	389	390	391	392	393	394	395	396	397	398	399	400	401	402	403	404	405	406	407	408	409	410	411	412	413	414	415	416	417	418	419	420	421	422	423	424	425	426	427	428	429	430	431	432	433	434	435	436	437	438	439	440	441	442	443	444	445	446	447	448	449	450	451	452	453	454	455	456	457	458	459	460	461	462	463	464	465	466	467	468	469	470	471	472	473	474	475	476	477	478	479	480	481	482	483	484	485	486	487	488	489	490	491	492	493	494	495	496	497	498	499	500	501	502	503	504	505	506	507	508	509	510	511	512	513	514	515	516	517	518	519	520	521	522	523	524	525	526	527	528	529	530	531	532	533	534	535	536	537	538	539	540	541	542	543	544	545	546	547	548	549	550	551	552	553	554	555	556	557	558	559	560	561	562	563	564	565	566	567	568	569	570	571	572	573	574	575	576	577	578	579	580	581	582	583	584	585	586	587	588	589	590	591	592	593	594	595	596	597	598	599	600	601	602	603	604	605	606	607	608	609	610	611	612	613	614	615	616	617	618	619	620	621	622	623	624	625	626	627	628	629	630	631	632	633	634	635	636	637	638	639	640	641	642	643	644	645	646	647	648	649	650	651	652	653	654	655	656	657	658	659	660	661	662	663	664	665	666	667	668	669	670	671	672	673	674	675	676	677	678	679	680	681	682	683	684	685	686	687	688	689	690	691	692	693	694	695	696	697	698	699	700	701	702	703	704	705	706	707	708	709	710	711	712	713	714	715	716	717	718	719	720	721	722	723	724	725	726	727	728	729	730	731	732	733	734	735	736	737	738	739	740	741	742	743	744	745	746	747	748	749	750	751	752	753	754	755	756	757	758	759	760	761	762	763	764	765	766	767	768	769	770	771	772	773	774	775	776	777	778	779	780	781	782	783	784	785	786	787	788	789	790	791	792	793	794	795	796	797	798	799	800	801	802	803	804	805	806	807	808	809	810	811	812	813	814	815	816	817	818	819	820	821	822	823	824	825	826	827	828	829	830	831	832	833	834	835	836	837	838	839	840	841	842	843	844	845	846	847	848	849	850	851	852	853	854	855	856	857	858	859	860	861	862	863	864	865	866	867	868	869	870	871	872	873	874	875	876	877	878	879	880	881	882	883	884	885	886	887	888	889	890	891	892	893	894	895	896	897	898	899	900	901	902	903	904	905	906	907	908	909	910	911	912	913	914	915	916	917	918	919	920	921	922	923	924	925	926	927	928	929	930	931	932	933	934	935	936	937	938	939	940	941	942	943	944	945	946	947	948	949	950	951	952	953	954	955	956	957	958	959	960	961	962	963	964	965	966	967	968	969	970	971	972	973	974	975	976	977	978	979	980	981	982	983	984	985	986	987	988	989	990	991	992	993	994	995	996	997	998	999	1000	1001	1002	1003	1004	1005	1006	1007	1008	1009	1010	1011	1012	1013	1014	1015	1016	1017	1018	1019	1020	1021	1022	1023	1024	1025	1026	1027	1028	1029	1030	1031	1032	1033	1034	1035	1036	1037	1038	1039	1040	1041	1042	1043	1044	1045	1046	1047	1048	1049	1050	1051	1052	1053	1054	1055	1056	1057	1058	1059	1060	1061	1062	1063	1064	1065	1066	1067	1068	1069	1070	1071	1072	1073	1074	1075	1076	1077	1078	1079	1080	1081	1082	1083	1084	1085	1086	1087	1088	1089	1090	1091	1092	1093	1094	1095	1096	1097	1098	1099	1100	1101	1102	1103	1104	1105	1106	1107	1108	1109	1110	1111	1112	1113	1114	1115	1116	1117	1118	1119	1120	1121	1122	1123	1124	1125	1126	1127	1128	1129	1130	1131	1132	1133	1134	1135	1136	1137	1138	1139	1140	1141	1142	1143	1144	1145	1146	1147	1148	1149	1150	1151	1152	1153	1154	1155	1156	1157	1158	1159	1160	1161	1162	1163	1164	1165	1166	1167	1168	1169	1170	1171	1172	1173	1174	1175	1176	1177	1178	1179	1180	1181	1182	1183	1184	1185	1186	1187	1188	1189	1190	1191	1192	1193	1194	1195	1196	1197	1198	1199	1200	1201	1202	1203	1204	1205	1206	1207	1208	1209	1210	1211	1212	1213	1214	1215	1216	1217	1218	1219	1220	1221	1222	1223	1224	1225	1226	1227	1228	1229	1230	1231	1232	1233	1234	1235	1236	1237	1238	1239	1240	1241	1242	1243	1244	1245	1246	1247	1248	1249	1250	1251	1252	1253	1254	1255	1256	1257	1258	1259	1260	1261	1262	1263	1264	1265	1266	1267	1268	1269	1270	1271	1272	1273	1274	1275	1276	1277	1278	1279	1280	1281	1282	1283	1284	1285	1286	1287	1288	1289	1290	1291	1292	1293	1294	1295	1296	1297	1298	1299	1300	1301	1302	1303	1304	1305	1306	1307	1308	1309	1310	1311	1312	1313	1314	1315	1316	1317	1318	1319	1320	1321	1322	1323	1324	1325	1326	1327	1328	1329	1330	1331	1332	1333	1334	1335	1336	1337	1338	1339	1340	1341	1342	1343	1344	1345	1346	1347	1348	1349	1350	1351	1352	1353	1354	1355	1356	1357	1358	1359	1360	1361	1362	1363	1364	1365	1366	1367	1368	1369	1370	1371	1372	1373	1374	1375	1376	1377	1378	1379	1380	1381	1382	1383	1384	1385	1386	1387	1388	1389	1390	1391	1392	1393	1394	1395	1396	1397	1398	1399	1400	1401	1402	1403	1404	1405	1406	1407	1408	1409	1410	1411	1412	1413	1414	1415	1416	1417	1418	1419	1420	1421	1422	1423	1424	1425	1426	1427	1428	1429	1430	1431	1432	1433	1434	1435	1436	1437	1438	1439	1440	1441	1442	1443	1444	1445	1446	1447	1448	1449	1450	1451	1452	1453	1454	1455	1456	1457	1458	1459	1460	1461	1462	1463	1464	1465	1466	1467	1468	1469	1470	1471	1472	1473	1474	1475	1476	1477	1478	1479	1480	1481	1482	1483	1484	1485	1486	1487	1488	1489	1490	1491	1492	1493	1494	1495	1496	1497	1498	1499	1500	1501	1502	1503	1504	1505	1506	1507	1508	1509	1510	1511	1512	1513	1514	1515	1516	1517	1518	1519	1520	1521	1522	1523	1524	1525	1526	1527	1528	1529	1530	1531	1532	1533	1534	1535	1536	1537	1538	1539	1540	1541	1542	1543	1544	1545	1546	1547	1548	1549	1550	1551	1552	1553	1554	1555	1556	1557	1558	1559	1560	1561	1562	1563	1564	1565	1566	1567	1568	1569	1570	1571	1572	1573	1574	1575	1576	1577	1578	1579	1580	1581	1582	1583	1584	1585	1586	1587	1588	1589	1590	1591	1592	1593	1594	1595	1596	1597	1598	1599	1600	1601	1602	1603	1604	1605	1606	1607	1608	1609	1610	1611	1612	1613	1614	1615	1616	1617	1618	1619	1620	1621	1622	1623	1624	1625	1626	1627	1628	1629	1630	1631	1632	1633	1634	1635	1636	1637	1638	1639	1640	1641	1642	1643	1644	1645	1646	1647	1648	1649	1650	1651	1652	1653	1654	1655	1656	1657	1658	1659	1660	1661	1662	1663	1664	1665	1666	1667	1668	1669	1670	1671	1672	1673	1674	1675	1676	1
----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	---

DOKUMENTACJA HISTORYCZNO - ODTWORZENIOWA CMENARZA WOJSKOWEGO NR 96
 Z OKRESU I WOJNY ŚWIATOWEJ CZĘŚĆ I – OGRODZENIE

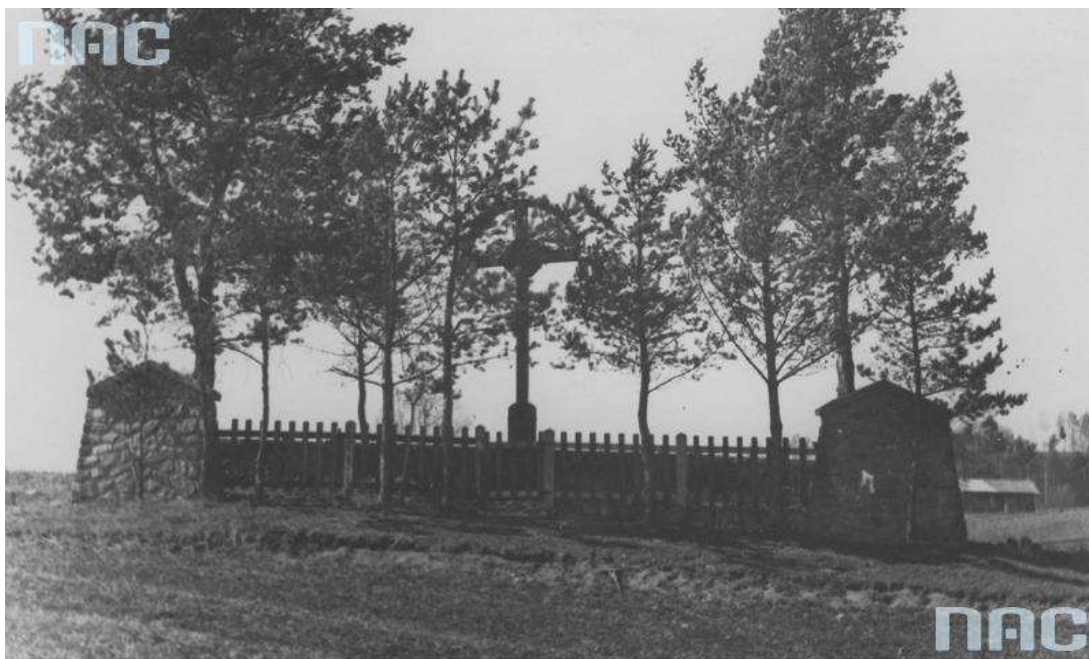

Materiały z Narodowego Archiwum Cyfrowego:

Narodowe Archiwum Cyfrowe, sygn. 1-U-5980-2

DOKUMENTACJA HISTORYCZNO - ODTWORZENIOWA CMENTARZA WOJSKOWEGO NR 96
Z OKRESU I WOJNY ŚWIATOWEJ CZĘŚĆ I – OGRODZENIE

Narodowe Archiwum Cyfrowe, sygn. 1-U-5980-1

Z książki pkt. II. Literatura, pkt. 1.

Cmentarz wojskowy Nr 96 Stróżówka; projektował inż. Hans Mayr.

VI. Założenia wyjściowe do robót odtworzeniowych obiektu i jego poszczególnych elementów

Przed przystąpieniem do robót należy uporządkować teren od strony północnej przed wejściem na cmentarz z krzaków i samosiejek. Niestety jest to teren prywatny.

Ławy fundamentowe w okresie budowy cmentarza wykonywane były jako piaskowe przekładane płaskimi kamieniami (jeśli występowały w okolicy). Piasek zazwyczaj był kopany i przywożony jako materiał masowy na bocznicę kolejową. Ławy zazwyczaj budowane były na sucho i ubijane warstwami co 25 cm. Wcześniej wykonywano odwodnienie w postaci drenażu francuskiego tak, aby woda gruntowa lub powierzchniowa nie powodowała wypłukiwania piasku. W miarę możliwości, jeśli w okolicy występował il (nie przepuszcza wody) w postaci plastycznej to wykonywano od strony stoku (napływu) barierę izolacji przeciwwodnej. W przypadku cmentarza nr 96 wykonano ławy schodkowe.

W celu rekonstrukcji muru ogrodzeniowego zachodzi potrzeba wykonania ław fundamentowych ze współczesnych materiałów, czyli przy użyciu betonu. Zaleca się wykonanie ław fundamentowych o konstrukcji żelbetowej przy użyciu betonu B-25 (C20/25), stali RB 500 W, w postaci prętów zbrojeniowych żebrowanych w ilości 4 sztuki \varnothing 12 oraz strzemiona \varnothing 6 ze stali gładkiej co 25 cm. Posadowienie spodu ław fundamentowych na gł. min. 1,20 m poniżej poziomu przyległego terenu.

a) Mur ogrodzeniowy

Mury kamienne wykonane były jako warstwowe (licowane z obydwu stron) z wypełnieniem rdzenia rumoszem lub innymi materiałami (często zasypywano gliną). Spoiny z zaprawy wapiennej. Aby zachować szczelność rdzenia murów wykonywano betonowe czapy wystające poza ich lico. Spoiny konstrukcji murowej były szczelne i nie dopuszczały wody opadowej do jego wnętrza. Miały jeszcze jedno zadanie: spoiny były materiałem pneumatycznym (wiązały tylko przy zetknięciu się z dwutlenkiem węgla z otoczenia) i jednocześnie były na tyle porowate, że po opadach deszczu szybko odparowywała z nich woda nie powodując w okresie zimowym ich rozmrożenia.

Mur kamienny należy wykonać z kamienia łamanego, obrobionego w regularne bryły, ułożone obrobionym licem na zewnątrz muru. Należy kierować się układem z archiwalnych fotografii. Szczególną uwagę należy zwrócić na układ

kamieni w narożnikach. Kamień -piaskowiec, w kolorze zbliżonym do żółtego (vide fotografia nr 1 z zachowanymi resztkami starego kamienia, który uległ zniszczeniu). Zaprawa do spoinowania lica muru tylko wapienno-piaskowa o proporcji 1 : 3 z piasku ostrego lub kopanego, ale płukanego bez wtrąceń gliniastych (rdzeń może zawierać cement lub beton). Ziarnistość piasku 0-2 mm. Zastosowanie zapraw cementowych do spoinowania spowoduje, że woda, która wniknęła w strukturę kamienia nie będzie mogła odparować poprzez szczelne spoiny i zacznie się łuszczenie lica piaskowca. W konsekwencji zajdzie poprzednie zjawisko destrukcji murów, kiedy podczas „pospolitego ruszenia w latach 80-tych XX wieku” spoinowano zaprawą cementową. Betonowe czapy (nakrywy) wykonać z wzdłużnym kapinosem o przekroju: szerokość 3-5 mm i głębokość 7-10 mm. Lico nakryw zacierać na gładko. Należy zbroić siatką przeciwskurczowo zachowując naturalne dylatacje na uskokach.

b) Drewniane wypełnienia w części frontowej cmentarza

Rozstaw słupków nośnych o przekroju 16 x 16 cm co 2,25 m osiowo od lica murów. Światło bramki 1 m. Elementy drewniane – pionowe (tzw. sztachety) o przekroju 10 x 5 cm. Wysokość elementów drewnianych ogrodzenia 1 m z przerwą nad cokołem wynoszącym 10 cm. Ilość sztachet = 37 sztuk (łącznie ze sztachetami w bramce). Przerwa pomiędzy drewnianymi elementami pionowymi ok. 35 cm. Materiał sztachet: drewno liściaste lub wybrane gatunki iglaste. Zawiasy dwa – krótkie pasowe (proste) z tulejkami otwartymi (do smarowania). Szerokość pasów – ok. 5 cm ze stali węglowej (oksydowanej). Zamek w formie prostej zasuwki bez uszka na kłódkę i oliwki z odgiętym noskiem uchwyty do zasuwnicy. Po wewnętrznej stronie bramki zamontować hak wiatrowy. Listwy nośne wzdłużne do mocowania listew pionowych o przekroju 5 x 5 cm mocowane na wpust klinowy w słupki pionowe (czopy). Całość elementów drewnianych zaimpregnować pokostem lnianym – dwukrotnie (dopuszcza się pokost syntetyczny). NIE BEJCOWAĆ. Mocowanie listew gwoździami ocynkowanymi z czernionymi łebkami (np. farbą olejną). Długość gwoździ do 80% grubości obydwu łączonych elementów drewnianych. Nie używać gwoździ kręconych ze względu na dużą ekspozycję promieni UV (przy kręconych gwoździach następowało będzie pękanie sztachet). Poprzeczki zakończyć stalowymi, ocynkowanymi objemkami z prętem, które należy wprowadzić do muru i osadzić trwale. Długość wystającej z muru objemki nie może przekroczyć 5 cm. W dolnej części objemki (wystającej na zewnątrz muru) należy wykonać otwór Ø 5mm w celu jej odwodnienia.

c) Ukształtowanie przyległego terenu

Na archiwalnych fotografiach (prezentowanych wyżej) widoczne jest ukształtowanie przyległego terenu. W obrębie granicy cmentarza (słupki HV) od góry (od strony napływu wód opadowych) wykonać drenaż francuski w kształcie litery C z ramionami otwartymi poniżej boków ogrodzenia (i zrzutem wody gruntowej) na teren (ze względu na różnicę wysokości terenu).

d) Kamienne ławki

Kamienne ławki nie są integralną częścią ogrodzenia, gdyż są płytko fundamentowane i przyległe do muru ogrodzeniowego. Ławki w żaden sposób nie są połączone z ogrodzeniem z uwagi na efekt wysadzinowy i możliwość uszkodzenia muru. ŁAWKI NALEŻĄ DO WNĘTRZA ZAGOSPODAROWANIA CMENTARZA.

VII. Wnioski końcowe:

Niniejsze opracowanie służy do odtworzenia muru cmentarnego, cmentarza nr 96 w Stróżówce. I jest pierwszą częścią dokumentacji historyczno-odtworzeniowej.

Opracowanie nie zawiera założeń odtworzenia mogił, krzyży nagrobnych oraz wnętrza cmentarza.

VIII. Zastrzeżenia:

1.Opracowanie niniejsze zostało wykonane do celów określonych w pkt I. i może zostać wykorzystane jedynie do jego realizacji.

2.Niniejsze opracowanie nie może być publikowana w części lub całości w jakimkolwiek dokumencie bez zgody autora i bez uzgodnionej z nim formy oraz treści publikacji.

Gorlice marzec 2022 r.

Tomasz Pruchnicki